

**СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ:
ІННОВАЦІЇ, БЕЗПЕКА
ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК**

Харків – 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ: ІННОВАЦІЇ, БЕЗПЕКА ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК

Колективна монографія

Харків 2021

УДК 330.131

*Рекомендовано Науково-технічною радою
Харківського національного університету радіоелектроніки
(протокол № 13 від 18.11.2021)*

Рецензенти

Отенко В.І., доктор економічних наук, професор, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця.

Тульчинська С.О., доктор економічних наук, професор, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Трохимець О.І., доктор економічних наук, професор, Класичний приватний університет.

Сучасні економічні стратегії: інновації, безпека та сталий розвиток: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т.В. Полозової, д.е.н., проф. І.В. Колупаєвої, к.е.н., доц. О.В. Мурзабулатової Харків: ХНУРЕ, 2021. 296 с.

ISBN 978-966-659-336-1

Монографію присвячено дослідженню проблем господарювання економічних агентів на всіх рівнях управління та питанням забезпечення економічної безпеки діяльності окремих підприємств, галузей, регіонів та країни в цілому. Монографія є результатом теоретичних і практичних досліджень з удосконалення науково-методичного забезпечення функціонування суб'єктів господарювання на мікро- та макроекономічному рівнях.

Монографія базується на матеріалах II-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта».

Монографія призначена для науковців, викладачів, аспірантів, а також фахівців, що займаються дослідженням питань соціально-економічного розвитку та забезпечення економічної безпеки підприємств, галузей, регіонів та країни.

Відповідальність за зміст та достовірність матеріалів несуть автори. Редакція залишає за собою право не публікувати матеріали, що не відповідають формату видання, а також істотно змінювати зміст текстів за узгодженням з автором. Думка авторів може не співпадати з думкою членів редколегії.

ISBN 978-966-659-336-1

DOI: 10.30837/978-966-659-336-1

© Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою, 2021

© Харківський національний університет радіоелектроніки, 2021

© Колектив авторів, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
-------------------	----------

РОЗДІЛ 1 СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Kolupaeiva I.V., Polozova O.O.

ROLE AND IMPORTANCE OF INFORMATION SYSTEMS IN THE ECONOMY.....	11
---	-----------

Ovsiuchenko Y.V., Peresada O.V.

SYSTEMATIZATION OF THE CREATIVE PROCESS IN MANAGEMENT.....	16
---	-----------

Sheiko I.A., Kurdenko O.V.

INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF UKRAINE.....	21
--	-----------

Sheiko I.A., Storozhenko O.V.

GROWTH POTENTIAL OF UKRAINIAN MACHINERY AS A TOOL FOR EXPORT DIVERSIFICATION.....	29
--	-----------

Sheiko I.A., Storozhenko O.V.

IT SECTOR AS A DRIVER OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND INVESTMENT GROWTH IN UKRAINE.....	37
--	-----------

Бабайлов В.К., Мурзабулатова О.В.

РОЗРОБКА ГЛОБАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ ЛОГІСТИКИ.....	44
---	-----------

Геслева Н.В., Пронюк Г.В., Ришко Ю.М.

ПРОГНОЗУВАННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ НА РИНКУ МІКРОКРЕДИТУВАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ МАТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ.....	51
--	-----------

Діденко Є.В.

ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ.....	60
--	-----------

Костін Ю.Д., Швидкий В.А.

СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ПРИРОДНИХ МОНОПОЛІЙ В ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЦІ.....	69
---	-----------

Лебедева Н.А.

**МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ..... 81**

Мусієнко В.О.

**ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМИ ЗНАННЯМИ –
ДЖЕРЕЛО КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ..... 88**

Мусієнко В.О., Образкова І.В.

МЕТОДИКА ВИБОРУ ОБ'ЄКТА ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ..... 93

Степанова О.В.

**МЕТОДИКА БАГАТОКРИТЕРІАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РОЗВИТКУ
РЕГІОНІВ УКРАЇНИ..... 99**

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Kolupaieva I.V., Abdulsamad Al-Dhabab

**THEORETICAL ASPECTS OF CRISIS MANAGEMENT OF
ENTERPRISES..... 110**

Kolupaieva I.V., Afolabi Ibrahim F.O.

**MODELS OF ACCESSING CRISIS MANAGEMENT IN TERMS OF
COVID-19 PANDEMIC: A FOCUS ON NIGERIAN
ENTERPRISES..... 116**

Kolupaieva I.V., Polozov M.O.

**IMPLEMENTATION OF INFORMATION TECHNOLOGY
MANAGEMENT AT THE INDUSTRIAL ENTERPRISES..... 122**

Pribylnova I.B., Muzychenko A.S.

PRACTICAL APPROACHES TO BUSINESS VALUE ASSESSMENT..... 128

Polozova T.V., Kyslichenko A.P., Mokhammed Rabeakh

**THEORETICAL AND METHODOLOGICAL APPROACH OF
DIAGNOSTICS OF INNOVATION AND INVESTMENT
POTENTIAL OF THE ENTERPRISE..... 136**

Polozova T.V., Kutsenko Y.A., Alzoubi Laith Abdel Karim Mohammad

**THE CONCEPT OF ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC
MECHANISM IN THE CONTEXT OF INNOVATIVE DEVELOPMENT
OF THE ENTERPRISE..... 142**

Довгопол Н.В., Ізменцева Н.В.

**УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВІДНОСИНАМИ У
ПРОЄКТНІЙ ГРУПІ..... 151**

Кирий В.В., Водолажченко Д.С.

**ОЦІНКА СПОСОБІВ ВИРШЕННЯ ЗАДАЧІ КОМІВОЯЖЕРА
ЗА УМОВ НЕЧІТКИХ ДАНИХ..... 160**

Полозова Т.В., Бессараб Д.І.

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДСЬКОЇ ЛОГІСТИКИ НА
ПІДПРИЄМСТВІ..... 165**

Полозова Т.В., Бобко Н.В.

**АЛГОРИТМ ПОБУДОВИ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ
МЕРЕЖІ ПІДПРИЄМСТВА..... 172**

Полозова Т.В., Кравченко М.В.

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ
СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА..... 178**

Полозова Т.В., Прокопенко В.Ю., Гаджієва Саміра Анар кизи

**ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ
КОМАНДИ ПРОЕКТУ..... 184**

Соколова Л.В., Аль-Фахор Ескндер Суліаман Салти

**ВИЗНАЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ТА ОЦІНКА ЙОГО
СТАБІЛЬНОСТІ..... 191**

Соколова Л.В., Сажнева А.О.

**ТЕОРЕТИЧНА ПЛАТФОРМА ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ
ДІАГНОСТИКИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА..... 201**

Соколова Л.В., Сичова Т.Ю.

**СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ІННОВАЦІЙНО-ТРУДОВОГО
ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО
ФОРМУВАННЯ..... 206**

Тохтамиш Н.І., Книшов Д.С.

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ
РЕКЛАМНИХ ЗАХОДІВ..... 214**

РОЗДІЛ 3
БЕЗПЕКОВІ ВИКЛИКИ ТА МЕХАНІЗМИ СТРАТЕГІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Peresada O.V., Pribylnov A.O.

**ASSESSMENT OF THE LEVEL OF ECONOMIC SECURITY OF
SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES IN THE CONDITIONS
OF DIGITALIZATION.....** 221

Діденко Є.В., Соломаха І.С., Косінов А.Л.

**НАПРЯМИ ПРОТИДІЇ ІТ-РИЗИКАМ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....** 230

Кириї В.В., Міщеріна Н.В.

**КОНКУРЕНТНА РОЗВІДКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....** 236

Кириї В.В., Башкатов В.А.

**КОНКУРЕНТНА РОЗВІДКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ФІНАНСОВО-
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....** 242

Кириї В.В., Фастов М.М.

**ВАЖЛИВІСТЬ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ.....** 247

Колупаєва І.В., Шапошник Б.В., Ткаченко А.Г.

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ РИЗИКУ В СИСТЕМІ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....** 253

Мусієнко В.О., Клименко Д.О., Мандзіна В.І.

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....** 260

Полозова Т.В., Обеїд Лара Ходор, Мамедов Руфат Гаїб огли

**УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....** 266

Полозова Т.В., Сабіров С.С., Сеїдова Г.М.

**ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....** 272

Соколова Л.В., Литвинова А.В.

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....** 281

Солодкий В.С.

**СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ КОНКУРЕНТНОЇ
РОЗВІДКИ ПІДПРИЄМСТВА.....** 287

Polozova T.V.,

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of Department of Economic Cybernetics and
Management of Economic Security,
Kharkiv National University of Radio Electronics*

Kyslichenko A.P.,

*PhD student,
Kharkiv National University of Radio Electronics*

Mokhammed Rabeakh,

*PhD student,
Kharkiv National University of Radio Electronics*

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL APPROACH OF DIAGNOSTICS OF INNOVATION AND INVESTMENT POTENTIAL OF THE ENTERPRISE

The competitiveness of enterprises is largely determined by the efficiency of their innovation and investment potential, which is an important component of effective enterprise development. Therefore, in modern business conditions, the relevance of development and implementation of theoretical and methodological approaches to the diagnostics of innovation and investment potential of enterprises is increasing.

A large number of scientific works are devoted to the development and application of methodological tools in the field of innovation and investment. Issues of innovation and investment development as well as assessment of innovation and investment potential are considered in the works of such well-known scientists as P. G. Pererva, D. Kotsyska, D. Sakai, M. Vereshne Shomoshi [1], S. M. Ilyashenko [2], O. M. Yastremska [3], L.V. Sokolova, T.M. Herman [4], P. P. Mykytyuk [5] and others. Such scientists as S.V. Labunska [6], N. V. Smolinska [7], O. G. Melnyk [8], Ya. A. Fomin [9] investigated the assessment

of innovative capacity and economic diagnostics T. V. Polozova [10, 11] and others. However, the evolution of methodological approaches to solving these issues necessitates further scientific research.

The purpose of the study is to explore theoretical and methodological approach to the diagnostics of innovation and investment potential of the enterprise.

Economic diagnostics in general is designed to identify and understand the problems of the enterprise, its strengths and weaknesses, the company's place in the market and among competitors, to give a quantitative and qualitative assessment of the enterprise as a whole in relation to the external business environment as well as the complex system, which includes production, financial, management structures in all their relationships [8].

Methodological provisions for the diagnostics of innovation and investment potential of the enterprise in the study are based on a systematic approach, which is grounded on the principles of systematic research and design of economic facilities. It is based on movement from whole to part.

According to this approach, the study is grounded on the following methodological principles: systematic, integrated, comprehensive, adaptive, goal-oriented. The research proposes a conceptual model for diagnostics of the innovation and investment potential of the enterprise, which is presented in fig. 1.

The proposed approach to the diagnostics of innovation and investment potential of the enterprise allows to present it as a continuous process. The structure and functions of diagnostics are investigated both at the stage of diagnostics and at the stage of synthesis and modification of information.

The use of a cybernetic approach in the diagnostic process allows to investigate and evaluate the results of the enterprise from a different angle, why they were studied on the basis of known traditional approaches to financial and economic analysis.

These diagnostic blocks differ in depth, detail, specificity of analytical procedures and conclusions. In general, all blocks of diagnostics of innovation and investment potential of the enterprise are divided into two groups: preliminary rapid

diagnostics and complex diagnostics. The relationship between them is ensured by the fact that the results of rapid diagnostics are used to justify the priority areas of complex diagnostics.

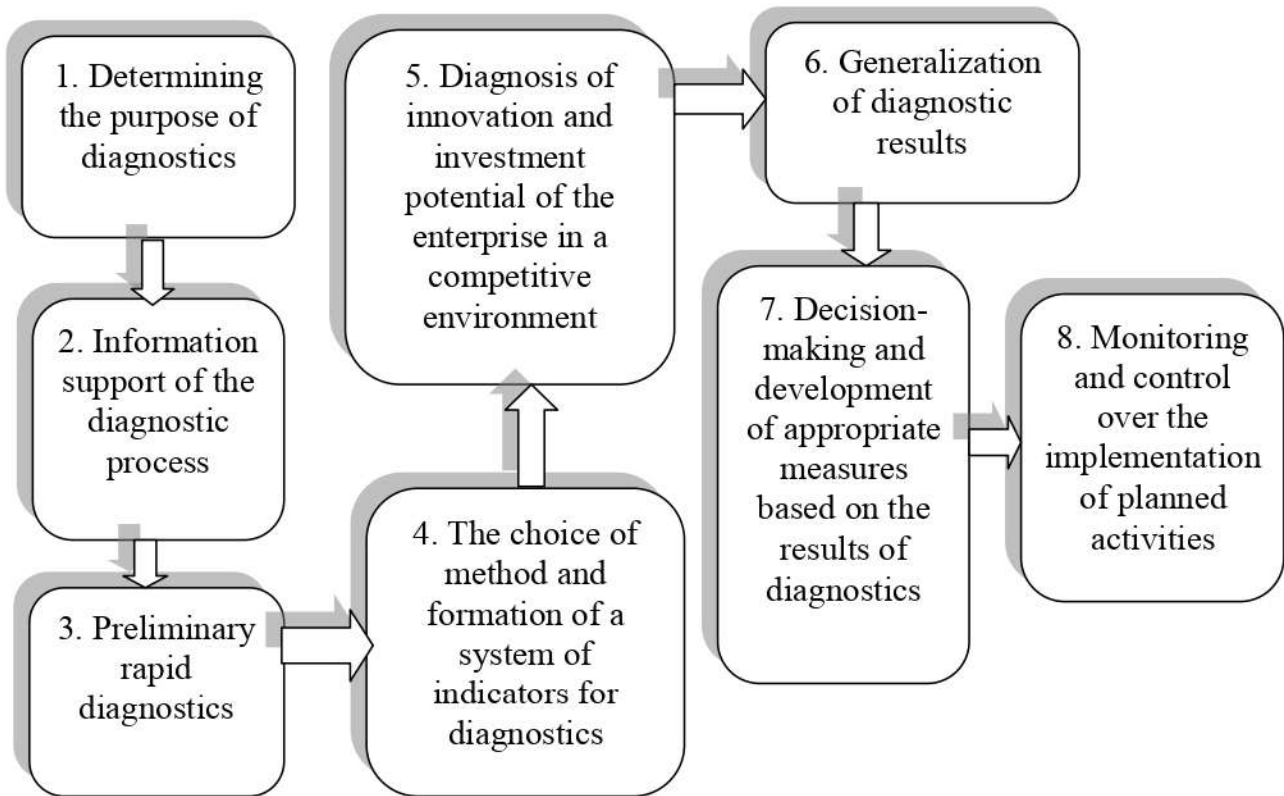

Figure 1 – Schematic diagram of the diagnostics of innovation and investment potential of the enterprise

Source: constructed by the authors based on [10]

The first block of the proposed model provides for the need to determine the purpose of diagnostics, which is due to the high time and cost of such a procedure. The general purpose of diagnostics is to establish the diagnosis of the object of study and assess its condition on the date of completion of this study and on perspectives.

The second block in fig. 1 «Information support of the diagnostic process» involves the collection and analysis of external and internal information of the object (objects). The information base for diagnostics of the innovation and investment

potential of the enterprise is the financial statements of the enterprise. Such information base is accessible, objective and can be collected both for the researched enterprise, and for the competing enterprises which are included in comparative classes in the process of diagnostics.

The third block «Preliminary rapid diagnostics» has both independent and auxiliary value. This block contains two directions:

- diagnostics of the financial condition of the enterprise (provides for the calculation of well-known indicators for assessing the financial condition of the enterprise with their subsequent aggregation);

- diagnostics of financial capacity of existing innovation and investment projects (provides financial evaluation of projects and evaluation of efficiency based on the concept of discounting cash flows).

The method of calculating the indicators of the financial condition of the enterprise, which are determined by rapid diagnostics, is reflected in many works of economists [9, p. 33-41].

The fourth block of the offered conceptual model (fig. 1) provides a choice of a method and formation of system of indicators for carrying out diagnostics. For this purpose, it is proposed to use one of the methods of mathematical modeling, which is based on the theory of pattern recognition using the statistical method as the most optimal in terms of probability of recognition.

The fifth block «Diagnosis of innovation and investment potential of the enterprise in a competitive environment» (directly the process of spatial and temporal diagnostics) is the main in the proposed model (fig. 1) and directly depends on the purpose of diagnostics. For practice use it is proposed an approach based on the mathematical apparatus of the theory of pattern recognition using a statistical method as the most convenient in terms of probability of recognition. The development of practical recommendations for the use of this approach is the subject of further research.

The sixth block «Generalization of diagnostic results» involves generalization of the results of all previous stages (preparation of numerical and textual forecasts, summary of the results of calculations in tabular form, if necessary, graphical interpretation of calculation material, diagrams and other illustrative material).

The seventh block «Decision-making and development of appropriate measures based on the results of diagnostics» is reduced to conclusions about the innovation and investment capacity of the enterprise, taking into account the purpose of diagnosis.

The eighth block «Monitoring and control over the implementation of planned activities» of the proposed conceptual model (fig. 1) provides for monitoring the behavior of the object of diagnostics, development and implementation of additional necessary measures to achieve this goal.

Thus, the proposed theoretical and methodological approach to the diagnosis of innovation and investment potential of the enterprise involves a certain sequence of stages, the use of which in practice will provide the necessary information to make effective decision making management.

References

1. Перерва П. Г. Коциски Д., Сакай Д., Верешне Шомоши М. Трансфер технологій: монографія. Харків: Віровець А.П. «Апостроф», 2012. 668 с.
2. Проблеми і перспективи ринково-орієнтованого управління інноваційним розвитком: монографія / за ред. д.е.н., професора С. М. Ілляшенко. Суми: ТОВ «Друкарський дім «папірус», 2011. 644 с.
3. Ястремська О. М. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2010. 392 с.
4. Соколова Л. В., Герман Т. М. Моделювання вибору інвестиційно-привабливого промислового об'єкту. *Економіка: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць*. Випуск 249. В 5 т. Т. 5. Дніпропетровськ: ДНУ, 2009. С. 1312-1316.

5. Микитюк П. П. Аналіз інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств: монографія. Тернопіль: Тернограф, Тернопільський національний економічний університет, 2009. 304 с.

6. Лабунська С. В. Проблеми оцінки інноваційної спроможності в системі економічної безпеки підприємства. *Сучасні проблеми економіки і менеджменту: тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції* / Національний університет «Львівська політехніка». Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. С. 232-233.

7. Смолінська Н. В. Методичні підходи до оцінювання рівня інноваційної спроможності підприємства. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2011. № 4. С. 215-221.

8. Мельник О. Г. Системи діагностики діяльності машинобудівних підприємств: полікритеріальна концепція та інструментарій: монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. 344 с.

9. Фомин Я. А. Диагностика кризисного состояния предприятия: Учеб. пособие для вузов. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. 349 с.

10. Полозова Т. В. Концептуальна модель діагностики інноваційно-інвестиційної спроможності підприємства у конкурентному просторі / *Problems of social and economic development of business: Collectiv monograph*. Publishing house «BREEZE», Montreal, Canada, 2014. P. 336-344.

11. Полозова Т. В. Модель фінансової експрес-діагностики інноваційно-інвестиційних проєктів. *Actual problems of modern economy development: Collection of scientific articles*. Thorpe Bowker. Melbourne. Australia. 2015. P. 1365-140.

Наукове видання

СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ: ІННОВАЦІЇ, БЕЗПЕКА ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК

Колективна монографія

За загальною редакцією

доктора економічних наук, професора Т.В. Полозової

доктора економічних наук, професора І.В. Колупаєвої

кандидата економічних наук, доцента О.В. Мурзабулатової

Підп. до друку 19.11.21. Формат 60x84 1/16. Умов. друк. арк. 17,2.
Тираж 50 прим. Ціна договірна.

Віддруковано в типографії ФОП Андреев К.В.
61166, Харків, вул. Богомольця, 9, кв. 50.
Свідоцтво про державну реєстрацію
№ 24800170000045020 від 30.05.2003 р.
ep.zakaz@gmail.com
тел. 063-993-62-73